

www.itu.int

www.euiipo.europa.eu

HOSPODÁŘSKÉ NÁKLADY SPOJENÉ S PORUŠOVÁNÍM PRÁV DUŠEVNÍHO VLASTNICTVÍ V ODVĚTVÍ CHYTRÝCH TELEFONŮ

únor 2017

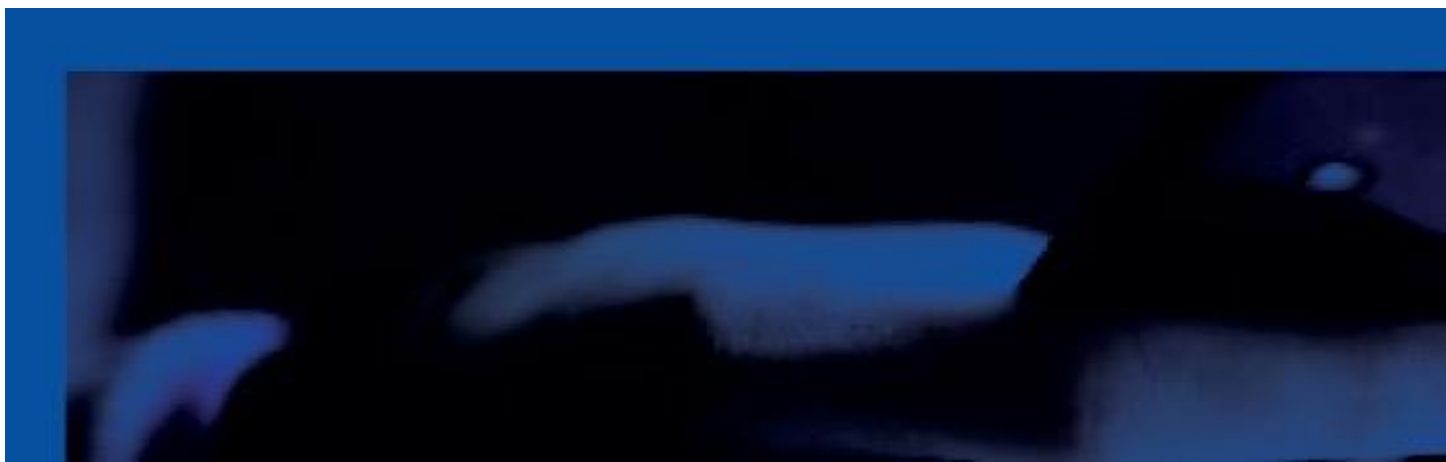
HOSPODÁŘSKÉ NÁKLADY SPOJENÉ S PORUŠOVÁNÍM PRÁV DUŠEVNÍHO VLASTNICTVÍ V ODVĚTVÍ CHYTRÝCH TELEFONŮ

PROJEKTOVÝ TÝM ÚŘADU EUIPO

Nathan Wajsman, hlavní ekonom
Carolina Arias Burgos, ekonomka

PODĚKOVÁNÍ

Autoři by chtěli poděkovat členům pracovní skupiny střediska pro ekonomiku a statistiku, kteří poskytli užitečné připomínky ke zprávám této série a k použité metodice. Cennou podporu poskytl Úřad pro rozvoj telekomunikací (BDT) Mezinárodní telekomunikační unie (ITU), zejména divize pro regulační a tržní prostředí (RME) a divize dat a statistik IKT (IDS). Dále je potřeba zmínit Mobile & Wireless Forum (MWF, Fórum pro mobilní a bezdrátovou komunikaci), které poskytlo informace o trhu s chytrými telefony v EU.

Obsah

1. Předmluva _____	04
2. Shrnutí _____	06
2.1. Metodika a údaje _____	06
2.2. Hlavní zjištění _____	06
2.3. Nehospodářské dopady padělaných chytrých telefonů _____	11

1. PŘEDMLUVA

HOSPODÁŘSKÉ NÁKLADY SPOJENÉ S PORUŠOVÁNÍM PRÁV DUŠEVNÍHO VLASTNICTVÍ V ODVĚTVĚ CHYTRÝCH TELEFONŮ

Evropské středisko pro sledování porušování práv duševního vlastnictví (dále jen „středisko“) bylo zřízeno s cílem lépe porozumět úloze duševního vlastnictví a negativním důsledkům porušování práv duševního vlastnictví. Pod úřad EUIPO přešlo z Komise v roce 2012 na základě nařízení 386/2012.

Mezinárodní telekomunikační unie (ITU) je specializovaná agentura Organizace spojených národů pro informační a komunikační technologie (IKT), která odpovídá mj. za přidělování globálních rádiových kmitočtů a oběžných drah pro satelity, tvorbu technických norem, které zajistí hladké propojení sítí a technologií, a za činnosti v zájmu zlepšení přístupu komunit s nedostatečnou obsluhností k IKT na celém světě. Cílem je poskytnout výhody moderních telekomunikačních technologií lidem na celém světě efektivně, bezpečně, snadno a za přijatelnou cenu.

Ve studii provedené ve spolupráci s Evropským patentovým úřadem¹ odhadl úřad EUIPO jednajícím prostřednictvím střediska, že zhruba 42 % celkové hospodářské činnosti a 28 % veškeré zaměstnanosti v EU přímo vytvářejí odvětví intenzivně využívající práva duševního vlastnictví, přičemž dalších 10 % pracovních míst EU představují výrobky a služby, které tato odvětví nakupují od jiných odvětví.

Další studie² porovnávala hospodářskou výkonnost evropských podniků, které vlastní práva duševního vlastnictví, s podniky, které je nevlastní, a zjistila, že příjmy majitelů práv duševního vlastnictví na zaměstnance jsou v průměru o 28 % vyšší než u těch, kteří je nevlastní. Tento účinek je obzvláště silný u malých a středních podniků (MSP). Přestože pouze 9 % MSP vlastní zapsaná práva duševního vlastnictví, ty, které je vlastní, vykazují o téměř 32 % vyšší příjmy na zaměstnance než ty, které je nevlastní.

V rámci celoevropského průzkumu bylo posuzováno také vnímání a chování evropských občanů v souvislosti s duševním vlastnictvím a paděláním a piráctvím³. Tento průzkum odhalil, že přestože občané v zásadě uznávají hodnotu duševního vlastnictví, mají též sklon k tomu v některých případech ospravedlňovat porušování těchto práv na úrovni jednotlivce.

Pro úplnost těchto informací chce středisko posoudit hospodářský dopad paděláním a piráctvím.

V roce 2016 úřad EUIPO a ITU podepsaly dohodu o spolupráci na publikaci studie o hospodářském dopadu porušování práv duševního vlastnictví v odvětví chytrých telefonů. Výsledkem uvedené dohody je tato zpráva. Tento úkol je metodicky náročný, jelikož se pokouší o objasnění jevu, který ze své podstaty nelze přímo pozorovat. Středisko v rámci přípravy na kvantifikaci rozsahu, míry a dopadu porušování práv duševního vlastnictví, jak stanoví jeho mandát, vyvinulo postupný přístup k hodnocení nepříznivého dopadu paděláním a jeho důsledků pro zákonně jednajícím podniky, vlády a spotřebitele a nakonec pro společnost jako celek.

Bylo vybráno několik odvětví intenzivně využívajících práva duševního vlastnictví, o jejichž výrobcích se ví nebo předpokládá, že se padělají. Předchozí studie zkoumaly tato odvětví: kosmetika a osobní hygiena; oděvy; obuv a doplňky; sportovní zboží; hračky a hry; šperky a hodinky; kabelky a zavazadla; hudební nahrávky; lihoviny a víno; léčivé přípravky a pesticidy.

¹ „Intellectual Property Rights intensive industries and economic performance in the European Union“ [Odvětví intenzivně využívající práva duševního vlastnictví a hospodářská výkonnost v Evropské unii], EUIPO / Evropský patentový úřad, říjen 2016.

² „Intellectual property rights and firm performance in Europe: an economic analysis“ [Práva duševního vlastnictví a výkonnost firem v Evropě: ekonomická analýza], červen 2015.

³ „European citizens and intellectual property: perception, awareness and behaviour“ [Evropští občané a duševní vlastnictví: vnímání, povědomí a chování], listopad 2013, aktualizovaná zpráva 2017 (připravuje se).

Dosud zveřejněné odvětvové studie odhadují dopad padělaných výrobků na trhu EU. Tato jedenáctá studie, která se věnuje odvětví chytrých telefonů, je zveřejněna ve spolupráci s ITU, agenturou OSN s globálním zaměřením. Proto není omezena na země EU i přesto, že používá podobnou metodiku jako předchozí odvětvové studie. Vzhledem k nutnosti zahrnout rozsáhlejší soubor zemí a ke zvláštní povaze tohoto odvětví byly zapotřebí odlišné zdroje dat a úprava metodiky.

2. SHRNU TÍ

HOSPODÁŘSKÉ NÁKLADY SPOJENÉ S PORUŠOVÁNÍM PRÁV DUŠEVNÍHO VLASTNICTVÍ V ODVĚTVĚ CHYTRÝCH TELEFONŮ

2.1. Metodika a údaje

Cílem studie je odhadnout rozsah hospodářského dopadu padělání v legitimním odvětví. Výchozím bodem této analýzy je počet chytrých telefonů prodaných v 86 zemích na základě sledování nákupů spotřebitelů v prodejních místech. Očekávaný prodej se odhaduje podle připojení nových chytrých telefonů a očekávané výměny zařízení. Následně se za použití statistických metod analyzuje rozdíl mezi očekávaným a skutečným prodejem odhadovaným pro každou zemi. Tento rozdíl lze částečně vysvětlit pomocí socioekonomických faktorů, jako je HDP na obyvatele nebo ceny mobilních širokopásmových služeb. Analýza dále zohledňuje faktory týkající se padělání, jako je právní a regulační prostředí⁴.

Metodika je podrobně vysvětlena v oddílu 5.

2.2. Hlavní zjištění

Podle odhadů legitimní odvětví v celé EU v roce 2015 prodalo o 14 milionů chytrých telefonů méně, než by prodalo v případě neexistence padělků. To představuje ztrátu ve výši zhruba 4,2 mld. EUR kvůli přítomnosti padělaných chytrých telefonů na evropském trhu, což odpovídá 8,3 % tržeb odvětví.

Celosvětově se účinek padělání na prodej chytrých telefonů odhaduje na 184 milionů kusů v hodnotě 45,3 mld. EUR nebo 12,9 % celkových tržeb.

Odhady prodejních ztrát na úrovni jednotlivých regionů⁵ vyjádřené jak v procentech tržeb, tak v eurech, ukazuje tabulka níže spolu s intervaly spolehlivosti.

⁴ Studie používá ukazatel efektivnosti veřejné správy, který je součástí ukazatelů WGI Světové banky. Tento ukazatel zachycuje vnímání kvality komunálních služeb, kvality veřejné služby a stupně její nezávislosti na politických tlacích, kvality tvorby a provádění politik a věrohodnosti závazku vlády k takovým politikám.

⁵ Země zahrnuté v každém regionu ukazuje tabulka 4.

**TABULKA 1: PRODEJNÍ ZTRÁTY ZPŮSOBENÉ PADĚLÁNÍM CHYTRÝCH TELEFONŮ PODLE
REGIONU A INTERVALŮ SPOLEHLIVOSTI (2015)**

	Prodejní ztráty (v mil. EUR)	Ztráta (%)	Horní mez	Dolní mez
Evropská unie*	4.212,2	8,3%	9,1%	7,4%
Ostatní evropské země	1.207,0	12,9%	16,1%	9,7%
SNS**	1.122,9	20,3%	25,0%	15,7%
Asie a Tichomoří***	7.166,6	11,8%	13,7%	10,0%
ASEAN****	2.674,9	16,9%	19,3%	14,6%
Arabské státy	1.975,7	17,4%	20,2%	14,6%
Afrika	1.024,9	21,3%	24,4%	18,2%
Latinská Amerika	4.706,5	19,6%	22,9%	16,2%
Severní Amerika	4.927,2	7,6%	9,9%	5,3%
Čína	16.335,8	15,6%	20,4%	10,9%
CELKEM	45.353,8	12,9%	13,7%	12,0%

*Státy EU-28 kromě Malty a Bulharska

**SNS, Společenství nezávislých států

***Asie a Tichomoří kromě Číny a zemí sdružení ASEAN

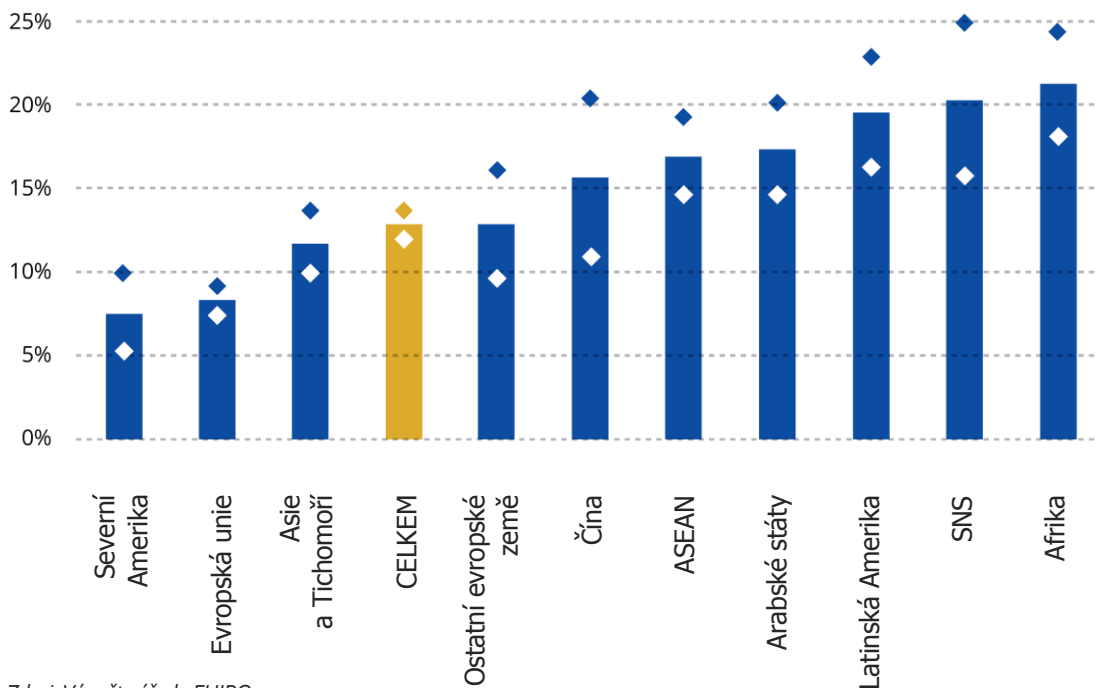
****ASEAN, Sdružení národů jihovýchodní Asie

Zdroj: Výpočty úřadu EUIPO

Výsledné odhady prodejních ztrát způsobených padělanými chytrými telefony v každém regionu ukazuje obrázek níže. Sloupec představuje dopad padělaní na tržby legitimního odvětví vyjádřený v procentu tržeb, zatímco kosočtverce představují 95% interval spolehlivosti daného odhadu⁶.

⁶ 95% interval spolehlivosti představuje statistický výpočet, který znamená, že existuje 95% pravděpodobnost, že skutečná hodnota se nachází mezi dolní a horní hranicí daného intervalu. Například odhadované procento prodejní ztráty za EU jako celek je 8,3 %, s 95% pravděpodobností, že skutečná procentuální hodnota je někde mezi 7,4 a 9,1 %.

OBRÁZEK 1: PRODEJNÍ ZTRÁTY ZPŮSOBENÉ PADĚLÁNÍM CHYTRÝCH TELEFONŮ PODLE REGIONU (2015)

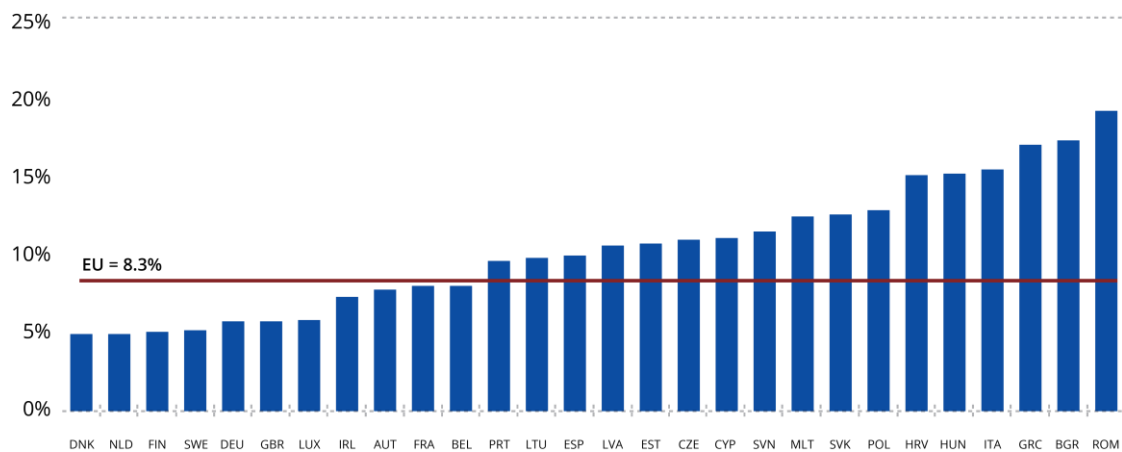
Zdroj: Výpočty úřadu EUIPO

Prodejní ztráty v Číně tvoří 36 % celosvětových prodejních ztrát. Prodejní ztráty v absolutním vyjádření v Severní Americe a Latinské Americe jsou celkem podobné, ačkoli v relativním vyjádření jsou ztráty v Latinské Americe téměř třikrát vyšší. Severní Amerika a EU jsou dva regiony s nejnižším relativním dopadem padělání na tržby; v obou regionech je to méně než 10 %.

Pokud jde o členské státy EU, tak 11 z nich se nachází pod průměrem EU ve výši 8,3 %. Země, ve které je dopad padělání v relativním vyjádření nejmenší, je Dánsko (4,9 %), zatímco největší je v Rumunsku (19,1 %). V absolutním vyjádření je dopad největší v Itálii, kde se prodejní ztráty způsobené paděláním odhadují na 885 milionů EUR, následuje Spojené království s 660 miliony EUR, Německo (564 mil. EUR), Španělsko (386 mil. EUR) a Francie (380 mil. EUR). Prodejní ztráty za pět největších členských států EU v důsledku padělání dosahují 2,9 miliard EUR, to je téměř 70 % celkových prodejních ztrát v EU.

OBRÁZEK 2: PRODEJNÍ ZTRÁTY ZPŮSOBENÉ PADĚLÁNÍM CHYTRÝCH TELEFONŮ V ČLENSKÝCH STÁTECH EU (2015)⁷

Zdroj: Výpočty úřadu EUIPO

Tabulka níže uvádí odhady prodejních ztrát na úrovni jednotlivých zemí vyjádřené jako procento celkových tržeb.

⁷ V celé zprávě jsou používány kódy zemí podle Mezinárodní organizace pro normalizaci (ISO). Viz: http://wits.worldbank.org/wits/witshelp/Content/Codes/Country_Codes.htm

**TABULKA 2: PRODEJNÍ ZTRÁTY ZPŮSOBENÉ PADĚLÁNÍM CHYTRÝCH TELEFONŮ
V ČLENSKÝCH STÁTECH EU (2015)**

Kód	Země	Prodejní ztráty (%)
AUT	RAKOUSKO	7,7
BEL	BELGIE	8,0
BGR	BULHARSKO	17,2
CYP	KYPR	11,0
CZE	ČESKÁ REPUBLIKA	10,9
DEU	NĚMECKO	5,7
DNK	DÁNSKO	4,9
EST	ESTONSKO	10,6
GRC	ŘECKO	16,9
ESP	ŠPANĚLSKO	10,0
FIN	FINSKO	5,1
FRA	FRANCIE	8,0
HRV	CHORVATSKO	15,0
HUN	MAĎARSKO	15,1
IRL	IRSKO	7,3
ITA	ITÁLIE	15,4
LTU	LITVA	9,8
LUX	LUCEMBURSKO	5,8
LVA	LOTYŠSKO	10,6
MLT	MALTA	12,4
NLD	NIZOZEMSKO	5,0
POL	POLSKO	12,8
PRT	PORTUGALSKO	9,5
ROM	RUMUNSKO	19,1
SWE	ŠVÉDSKO	5,2
SVK	SLOVENSKÁ REPUBLIKA	12,5
SVN	SLOVINSKO	11,5
GBR	SPOJENÉ KRÁLOVSTVÍ	5,7
EU	EVROPSKÁ UNIE	8,3

Zdroj: Výpočty úřadu EUIPO

2.3. Nehospodářské dopady padělaných chytrých telefonů

Tato zpráva se zaměřuje na hospodářské důsledky padělaných chytrých telefonů. Existuje však řada dalších dopadů v oblastech, jako je zdraví a bezpečnost, škody na životním prostředí, kvalita sítí, kybernetická bezpečnost a ochrana soukromí. Nedávná zpráva ITU uvádí tyto *nehospodářské* účinky padělaných mobilních zařízení⁸:

- nižší kvalita mobilních telekomunikačních služeb, která má vliv na zkušenosti spotřebitelů a podniků,

- ohrožení bezpečnosti spotřebitelů vlivem používání vadných nebo nevhodných dílů či materiálů,

- větší ohrožení kybernetické bezpečnosti,

- ohrožení soukromí spotřebitelů,

- ohrožení bezpečnosti digitálních transakcí,

- negativní dopad na spotřebitele, kteří jsou po finanční stránce nejzranitelnější, způsobený neposkytováním záruky pro spotřebitele či jiným porušováním požadavků spotřebitelského práva,

- ohrožování životního prostředí a zdraví spotřebitelů vlivem používání nebezpečných látek při výrobě těchto zařízení.

Mnohé z uvedených dopadů jsou velmi vážné v regionech, jako je Afrika, kde je mnoho spotřebitelů na chytrých telefonech skutečně závislých v ještě větší míře než spotřebitelé v Evropě a Severní Americe. Chytrý telefon často představuje jediný způsob, jak se připojit k internetu, a hlavní zdroj bankovních služeb (známým příkladem je služba mobilního bankovníctví M-PESA v Keni). Jakýkoli malware nebo jiné narušení bezpečnosti, které lze v padělaných zařízeních najít, má v tomto ohledu závažné důsledky.

Padělané výrobky obsahují vzhledem k nevalné kvalitě zpracování a použití nekvalitních komponentů nebezpečné látky, které jsou v mnoha zemích zakázány v souladu se směrnicí o omezení používání některých nebezpečných látek nebo ekvivalentními vnitrostátními právními předpisy. To představuje rizika jak pro zdraví a bezpečnost uživatelů, tak pro životní prostředí.

Přestože nehospodářské dopady uvedené v tomto dílčím oddílu nespádají do oblasti působnosti této zprávy, nepochybně mají velký společenský význam a je nutno je mít na paměti při analyzování problematiky padělání chytrých telefonů.

⁸ „Counterfeit ICT equipment“ [Padělaná zařízení IKT], technická zpráva ITU, prosinec 2015.

Avenida de Europa, 4,
E-03008 - Alicante
Spain

HOSPODÁŘSKÉ NÁKLADY SPOJENÉ S PORUŠOVÁNÍM PRÁV DUŠEVNÍHO VLASTNICTVÍ V ODVĚTVÍ CHYTRÝCH TELEFONŮ

